

[K. Helvæg Petersen.]

for udviklingen af nye metoder. Man må fra skolens side gøre, hvad man kan for at få forældrene ind i et samarbejde. Men det, vi nødig skulle have, var, at der var en frygt hos lærerne for at betræde nye veje, fordi man nærede bekymring for, at man så skulle blive beskyldt for at ville gøre noget, som ikke var rigtigt efter den opfattelse, der knytter sig til begreberne indoktrinering og påvirkning.

Så er der en anden side af sagen, som jeg ikke synes man i tilstrækkelig grad har været opmærksom på, ja, der er nogle, der har peget på det, men jeg vil gerne drage det frem, fordi det for mig er meget væsentligt — og det er forholdet imellem skole og samfund. Det er, ligesom man har en tilbøjelighed til at betragte skolen som et isoleret foretagende, og mange forældre venter vel, at de problemer, som man har — ikke bare med hensyn til uddannelsen, men også i vid udstrækning ved opdragelsen — løses af skolerne. Her har vi institutionerne, og man betaler jo lærerne gode lønninger for det. Men i denne sammenhæng må man bare gøre sig klart, at den altafgørende indflydelse med hensyn til børnenes holdninger, ja, for så vidt også med hensyn til deres resultater af at gå i skolen, hidrører fra omgivelserne, fra de miljøer, de færdes i, fra hjemmene, fra kammeraterne, fra massemeddelelsesmidlerne og fra de idoler, de dyrker, alt det, vi kunne sammenfatte under begrebet: det omgivende samfund.

Jeg ved ikke, om det er rigtigt, som en amerikansk undersøgelse viser, at 80 pct. af resultaterne af det, der sker på skolerne, kan henføres til omgivelserne, men i hvert fald er det en overvældende del af indflydelsen. Ser vi på det omgivende samfund, så er det rigtigt, som nogle enkelte har understreget, at dette omgivende samfund er i en dyb krise. Ordet krise hæfter vi jo snart på alting, og det er jo et af de almindeligste udtryk, der anvendes her i denne sal. Vi har en økonomisk krise, vi har krise omkring beskæftigelsen, og jeg kunne opregne en lang række eksempler af lignende art. Så er det, jeg vil sige, at når denne krise i samfundet er til stede og parlamentet også er i en krise, så er det givet, at dette slår ind i skolerne og i uddannelsesinstitutionerne med en meget betydelig kraft.

Det er realiteter, vi må tage med, og derfor må vi, når vi taler om disse ting, om påvirkning og indoktrinering, gøre os klart, hvilket ansvar vi, der beskæftiger os med samfundsspørgsmål, har for samfundsudviklingen og dermed for, hvad der sker i skolerne og i uddannelserne i videre forstand. At vi har det i snævrere forstand, for så vidt som vi skal vedtage love og bestemmelser, der kan bevirke, at disse institutioner kan fungere rigtigt og på den bedste måde, er en selvfølge.

Jeg vil altså gerne over for det høje ting sige, at jeg havde hellere set, at vi i stedet for at bruge denne dag, som jeg ikke anser for spildt, men skulle jeg vælge, ville jeg have valgt et andet emne, jeg ville have valgt dette emne: hvordan kan vi medvirke til at styrke skolens muligheder for at løse sine opgaver? Her står vi over for et sporskifte, efter min mening står vi over for den opgave at prøve på at nedbryde nogle af de grænser, der er imellem de formelle institutioner og omgivelserne. Det bliver nødvendigt, at vi i langt højere grad lader det omgivende samfund være udgangspunkt for de erfaringer, børnene og de unge gør, at vi drager det ind i uddannelsessituationen, og de oplevelser, de får direkte gennem dette, bliver oplevelser af en anden art end dem, man får igennem bøgerne, for vi har klynget os alt for stærkt til, at bogen var åbningen til udviklingen, og for mange af de børn, der søger skolen, er det jo ikke kendsgerningen. Her har vi forsømler, som vi må råde bod på. Det er et meget vigtigere problem end det, vi diskuterer i dag. Hvordan kan vi sikre, at de svage får udviklet de evner, de forudsætninger, de har?

Jeg har en enkelt bemærkning til hr. Poulsgaard — inden for den knappe tid, der er til min rådighed — som omtalte den blå betænkning. Hr. Poulsgaard sagde, og det er noget, der siges ofte, at den blå betænkning jo mest drejer sig om trivsel, og at den drejer sig om lykke og harmoni. Jeg vil anbefale hr. Poulsgaard og andre at prøve på at gennemlæse det digre værk. Så vil de se, at dette er den fyldigste samling, der nogen sinde er udkommet på dansk, havde jeg nær sagt, om, hvilket omfang de forskellige undervisningsplaner har for de enkelte fag. Det er ikke gjort før. Det blev gjort i 1961. Så har vi begået den genistreg, at vi i